

Seznam mednarodnih in nacionalnih predpisov in smernic ter nacionalnih zakonskih predpisov, podzakonskih dokumentov in drugih dokumentov ter literature pomembnih za vključevalnost splošnih knjižnic

Mednarodni predpisi in smernice:

Accessibility Guidelines for Public Libraries. (2017). Celia.

https://www.celia.fi/wp-content/uploads/2017/12/guidelines-for-accessible-libraries_muok.pdf

Accessibility requirements for ICT products and services. (2021). ETSI, CEN, CENELEC.

https://www.etsi.org/deliver/etsi_en/301500_301599/301549/03.02.01_60/en_301549v030201p.pdf

Accessible Rich Internet Applications (WAI-ARIA) 1.2. (2023). W3C.

<https://www.w3.org/TR/wai-aria-1.2/>

Canadian guidelines on library and information services for older adults. (2002). Canadian Library Association.

<http://cfla-fcab.ca/en/guidelines-and-position-papers/canadian-guidelines-on-library-and-information-services-for-older-adults/>

Culture for All symbol bank. (b. d.). Culture for all.

https://www.kulttuuriakaikille.fi/accessibility_symbols_for_communication_culture_for_all_symbol_bank

Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja. (2016). Evropska unija.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32016L2102>

Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve. (2019). Evropska unija.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0882>

European standard for digital accessibility EN 301 549. (b. d.). Deque.

<https://www.deque.com/en-301-549-compliance/>

Glasgowska deklaracija o knjižnicah, informacijskih storitvah in intelektualni svobodi. (2002). *Knjižničarske novice*, 12(10), 29–30.

Guidelines for easy-to-read materials. (2010). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/120.pdf>

Guidelines for library and information services to older adults. (2008). *Reference & User Services Quarterly*, 48(2), 209–212.

<https://journals.ala.org/index.php/rusq/article/viewFile/3692/4026>

Guidelines for library-based literacy programs. (2003). IFLA.

<https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/3d1ff3d0-9aca-4090-a8f6-a2fd29296f9b/content>

Guidelines for library service to braille users. (1998). IFLA.

<https://www.ifla.org/resources/?oPubId=1279>

Guidelines for library services to deaf people. (2000). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/62.pdf>

Guidelines for library service to older adults. (1987). RQ, 26(4), 444–447.

Guidelines for library services to persons with dementia. (2007). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/104.pdf>

Guidelines for library services to persons with dyslexia. (2001). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/70.pdf>

Guidelines for library services to persons with dyslexia – Best practice. (2018). IFLA.

<https://www.ifla.org/g/eals/guidelines-for-library-services-to-persons-with-dyslexia-best-practice/>

Guidelines for making libraries accessible for people with disabilities. (2024). IFLA.

<https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/5fc79fcf-94b1-442b-b43d-09f7f322f4f1/content>

Haramija, D., & Knapp, T. *Lahko je brati, Lahko branje za strokovnjake.* (2019). Zavod Risa, center za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje.

<http://www.lahkojebrati.si/Portals/1/Knjige/Lahko%20branje%20za%20strokovnjake.pdf>

IFLA Public Library Service Guidelines. (2010). IFLA.

<https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/38972f05-5a77-46ce-a67f-aaa7c7e3eb42/content>

IFLA-UNESCO Public Library Manifesto. (2022). IFLA.

<https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/d414c76e-17ef-4581-9c0f-cc6e250a2743/content>

Irvall, B. and Nielsen G. S. *Access to libraries for persons with disabilities – CHECKLIST.* (2005). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/89.pdf>

Irval, B. in Nielsen, G. S. (2015). *Smernice za dostop do knjižnic za uporabnike z oviranostmi - kontrolni seznam.* Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

https://www.zbds-zveza.si/wp-content/uploads/publikacije/Smer_arh.pdf

Joseph, M. *Active, engaged, valued: older people and NSW public libraries.* (2006). State Library of New South Wales.

https://www.sl.nsw.gov.au/sites/default/files/active_engaged_valued.pdf

Kavanagh, R. in Christensen Sköld, B. (ur.). (2010). *Knjižnice za slepe v informacijski dobi: razvojne smernice.* Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

https://www.kss-ess.si/wp-content/uploads/2014/03/Knjiznice-za-slepe-v-informacijski-dobi_IFLA.pdf

Library Services to People with Special Needs Section - Glossary of Terms and Definitions. (2009). IFLA.

<https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/511658b9-7923-4360-aa60-d86d4bbf3a60/content>

Maaß, C. (2020). *Easy Language – Plain Language – Easy Language Plus: Balancing Comprehensibility and Acceptability.* Frank & Timme.

<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/42089/Easy%20Language%20>

[%e2%80%93%20Plain%20Language%20%e2%80%93%20Easy%20Language%20Plus.pdf?sequence=5&isAllowed=y](#)

Marrakesh Treaty to facilitate access to published works for persons who are blind, visually impaired, or otherwise print disabled. (2023). World Intellectual Property Organization.

<https://www.wipo.int/wipolex/en/text/301019>

Mobile Library Guidelines. (2010). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/123.pdf>

Plain Language Definitions. (b. d.). International Plain Language Federation.

<https://www.iplfederation.org/plain-language/>

Resources. (b. d.). IFLA.

<https://www.ifla.org/resources/>

Skat Nielsen G. and Irvall, B. *Smernice za knjižnične storitve za osebe z disleksijo.* (2007).

IFLA.

<https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/b100389f-34ad-4476-a202-aa7834007da1/content>

Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021–2030. (2021). Evropska komisija.

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes>

United Nations Principles for Older Persons. (1991). United Nations General Assembly.

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/united-nations-principles-older-persons>

Website Accessibility Conformance Evaluation Methodology (WCAG-EM) 1.0. (2014). W3C

<https://www.w3.org/TR/WCAG-EM/>

Web Accessibility Evaluation Tools List. (b. d.). W3C Web Accessibility Initiative (WAI).

<https://www.w3.org/WAI/ER/tools/?q=en-301-549-european-accessibility-standard>

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0. (2008). W3C.

<https://www.w3.org/TR/WCAG20/>

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1. (2018). W3C.

<https://w3c.github.io/wcag/guidelines/>

Nacionalni zakonski in podzakonski predpisi ter drugi dokumenti:

Akcijski načrt za digitalno izobraževanje (2021–2027). Evropska komisija, 2020.

<https://education.ec.europa.eu/sl/focus-topics/digital-education/action-plan>

Akcijski program za invalide 2022–2030. (2021). Vlada RS.

<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/akcijski-program-za-invalide/>

Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21, z vsemi spremembami in dopolnitvami; GZ-1).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8244>

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Uradni list RS, št. 28/23).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV12750>

Pravilnik o psih pomočnikih (Uradni list RS, št. 5/18).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV12874>

Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov (Uradni list RS, št. 41/18, z vsemi spremembami in dopolnitvami).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV12693>

Splošna deklaracija človekovih pravic. (2018). Fakulteta za družbene vede, Založba FDV in Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije.

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateralala/mednarodno-pravo/Splosna-deklaracija-clovekovih-pravic.pdf>

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/03, z vsemi spremembami in dopolnitvami).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED2851>

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91, z vsemi spremembami in dopolnitvami; URS).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=USTA1>

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 94/04; ZASP-UPB1).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4148>

Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 30/18, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZDSMA).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?sop=2018-01-1351>

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZDIJZ)

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3336>

Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZEMŽM).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3418>

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZIMI).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4342>

Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZKnj-1).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO2442>

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZPIZ-2).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO6280>

Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS, št. 37/08; MKPI).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5314>

Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZSV).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO869>

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; ZVOP-2).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7959>

Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (Uradni list RS, št. 96/02; ZUSZ).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1713>

Zakon o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 56/08, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZVCP-1).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3622>

Zakon o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16, z vsemi spremembami in dopolnitvami; ZVarD).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7273>

Ostali izbrani viri in literatura:

Albrecht, A., Zapušek, dr. A, Černe, D. (b. d.). *10 pravil taktilnega označevanja*. DOSTOP.

https://dostop.org/wp-content/uploads/2021/03/10pravil_web-1.pdf

Access and opportunity for all: How libraries contribute to the United Nations 2030 Agenda. (2015). IFLA.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/libraries-development/documents/access-and-opportunity-for-all.pdf>

Bolt, N. (2018). *Activities of the IFLA Section on Library Services to People with Special Needs*. Paper presented at: IFLA WLIC 2018 – Kuala Lumpur, Malaysia – Transform Libraries, Transform Societies in Session 94 - Library Service to People with Special Needs. *Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030*. (2023).

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS.

https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/02/strategija_bralna_pismenost.pdf

Needs, Public Libraries and Library Services to Persons with Print Disabilities.

Bolt, N. in Velji, A. (2021). *Serving people with special needs during COVID-19: stories from around the world*. *International Leads*, 35(2), 1–3.

Bon, M., Likar, T., Malec, L. in Resman, S. (2021). *Strokovna izhodišča za vzpostavitev kompetenčnih centrov*. Nacionalna in univerzitetna knjižnica.

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/DEDISCINA/NSKD/Drugi-dokumenti-in-gradiva/STROKOVNA-IZHODISCA-ZA-VZPOSTAVITEV-KOMPETENCNIH-CENTROV.pdf>

Človekove pravice, participacija in dobro počutje starejših v dobi digitalizacije. Svet Evropske unije, 2020.

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11717-2020-REV-2/sl/pdf>

Definition and selection of competences (DeSeCo): theoretical and conceptual foundations: strategy paper. (2002). Organisation for Economic Cooperation and Development.

<https://www.voced.edu.au/content/ngv%3A9408>

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev. (1995). *Knjižničarske novice*, 5(12), 31–32.

Gerontologija. (b. d.). Inštitut Antona Trstenjaka.

<http://www.inst-antonatrstenjaka.si/gerontologija/projekti/9.html>

IFLA Trend report: An ageing population in the developed world. (2013). IFLA.

<https://trends.ifla.org/literature-review/an-ageing-population-in-the-developed-world>

Javornik, M. (2015). *Storitve splošnih knjižnic za starostnike v Koroški regiji: magistrsko delo s prilogami na CD-ROMu*. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

<https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=80272>

Kare, A. (2018). Podpora splošne knjižnice pri soočanju z demenco: stanje v slovenskih splošnih knjižnicah. *Knjižnica*, 62(4), 55–85.

Lindholm C., Vanhatalo, U. (ur.) (2021). *Handbook of Easy Languages in Europe. Easy – Plain – Accessible*, Volume 8. Frank & Timme.

Lujić, D. (2002). Kako do bralcev, ki sami ne morejo do knjižnice? *Knjižnica*, 46(4), 305–315.

Manifest o splošnih knjižnicah. (1994). *Knjižničarske novice*, 4(3), Priloga.

Marrelli, A. F. (2001). *Introduction to competency modeling*. American Express.

Novljan, S. (1998). Knjižnice za splošno dostopnost kulturnih dobrin. *Knjižnica*, 42(1), 23–44.

Omrežje e-seniorji 55+. e-Region, 2019.

<http://eregion.eu/eseniors-55-rose-valley-ljubljana-network/>

Pokojnina v tujini. (2021). Your Europe.

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire-abroad/state-pensions-abroad/index_sl.htm

Rebolj, A. (2022). *Zadovoljevanje potreb uporabnikov seniorjev v splošnih knjižnicah: pisna naloga za bibliotekarski izpit*. Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.

<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-NTQRR3QY>

Resman, S. (2008). Knjižnica in uporabniki v tretjem življenjskem obdobju. *Kakovostna starost: časopis za socialno gerontologijo in gerontagogiko*, 11(4), 80–82.

Resman, S. *Smernice za oblikovanje storitev za starejše*. (2016). Mestna knjižnica Ljubljana.

https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2021/06/Smernice_za_starejse.pdf

Združenje splošnih knjižnic. (2020). *Raziskava med člani, uporabniki in neuporabniki slovenskih splošnih knjižnic*.

https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2020/06/ZSK_javnomnenjska_raziskava_Ninamedija_2020.pdf

Resman, S. in Šinko S. (2013). *Model stalnega strokovnega izpopolnjevanja zaposlenih v MKL*. Mestna knjižnica Ljubljana.

https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2021/04/Model_stalnega_strokovnega_izpopolnjevanja_zaposlenih_v_MKL.pdf

Sendi, R., Bizjak, I., Goršič, N., Kerbler, B. K., Mujkić, S., & Tominc, B. (2015). *Priročnik o dostopnosti objektov v javni rabi* (1. natis, str. 56). Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

<https://www.urs.si/pub/dostopnost-prirocniks.pdf>

Strategija razvoja splošnih knjižnic 2022–2027. (2022). Združenje splošnih knjižnic.

Strateški načrt Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto za obdobje 2022–2026. (2021). Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.

https://www.nm.sik.si/media/pdf/knjiznica/2022/strategija_KMJ_verzija_tisk_jan22pop.pdf

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028). (2019). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2020/06/Strokovna_priporocila_standardi_Spl_Knjiz_2018-2028.pdf

Število in sestava prebivalstva. (b. d.). Statistični urad RS.

<https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/17/104>

Vilar, P. (2021). *Posebne uporabniške skupine ter uporabniki s posebnimi potrebami [Študijsko gradivo]*. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Vilar, P., Vodeb, G. in Bon, M. (2017). *Proaktivna splošna knjižnica: slovenske splošne knjižnice, bralna pismenost in bralna kultura*. V T. Bešter in D. Vovk (ur.), *Povezovanje, sodelovanje, skupnosti: ustvarimo državo bralcev: zbornik referatov* (str. 174–217). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Vilar, P., Žumer, M., Pisanski, J. in Krtalić, M. (b. d.). *Intellectual output 05: policy recommendations for the harmonization of the entry requirements and learning outcomes in information science in Europe*.

https://einfose.ffos.hr/documents/EINFOSE_IO5_Policy_Recommendations.pdf

Weinert, F. E. (2001). Concept of Competence: A Conceptual Clarification. In D. S. Rychen & L. H. Salganik (ur.), *Defining and Selecting Key Competencies* (str. 45–66). Hogrefe & Huber.

Zabukovec, V. (2012). *Gljučne kompetence za uspešno delo knjižničarja. Kako jih razvijati?* [Predstavitev PPT].

http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2012/zabukovec_2012.pdf

Zadravec, E. (2020). *Storitve za starejše v splošnih knjižnicah*. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

<https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=119951>

Zelena knjiga o staranju: Spodbujanje solidarnosti in odgovornosti med generacijami. (2021). Evropska komisija.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0050&from=SL>